

I

‘Naam?’

‘Die heb ik u al verteld,’ zei hij. *Vaak*.

Saif wist dat het geen zin had om boos of ongeduldig te worden. Dan mocht je gewoon weer achter in de rij gaan staan en dat betekende nog een nacht in de openlucht. En hoewel het bijna lente was, was het weer er nog niet naar.

De kou leek in zijn botten te zijn getrokken; hij kon zich niet herinneren hoe het voelde om het warm te hebben – behaaglijk warm.

‘Saif Hassan. Uit Damascus.’

‘Op welke school heb je gezeten? Hoe heette de burgemeester? Wat is de naam van de grootste winkelstraat?’

Al die vragen waren bedoeld om hem te betrappen, te laten struikelen, om de hoopvolle maar kansloze Somalische en Tunesische pechvogels eruit te kunnen pikken. Hij had zelfs een man uit Haïti ontmoet, waarschijnlijk de minst voor de hand liggende vluchteling uit een oorlog in het Midden-Oosten die hij ooit had gezien. Er waren mensen uit landen waarvan hij nog nooit had gehoord – hoewel hij er behoorlijk veel kende.

Hij beantwoordde de vragen elke keer weer opnieuw, terwijl de jongens in de rij achter hem fluisterden: ‘Wat zei hij? Wat vroegen ze? Schrijf het op!’ Hij wachtte geduldig en klemde zijn zwarte tas tegen zich aan – het enige wat hij had weten te redden van de boot. Het enige...

Lorna was laat. Alweer. Ze zette de autoradio uit – alleen maar nieuws over allerlei vreselijks wat er op de wereld was gebeurd. Ze wist dat dat allemaal veel en veel erger was dan dat zij laat was, maar dat maakte het er niet minder vervelend om.

Ze sprong de auto uit en liep haastig naar het portier aan de andere kant. ‘Kom, pa,’ zei ze, en ze greep zijn arm beet om hem te helpen terwijl hij langzaam uitstapte. Nerveus wierp ze een blik op haar horloge. Geen twijfel mogelijk: ze kwam zeker te laat! Er stond al een flinke rij voor de dokterspraktijk en de moed zakte haar in de schoenen.

De wind voerde een paar druppels regen met zich mee. Of was het hagel? Het voelde als hagel... *Alsjeblieft, geen hagelstorm!* Een man met migraine die op zijn vierenzeventigste moest staan wachten in een hagelstorm was gewoon te erg. Maar de rij patiënten voor de deur van de laatst overgebleven arts op het afgelegen Schotse eiland Mure was lang.

‘Ga maar gewoon,’ mompelde haar vader – zoals altijd.

‘Doe niet zo idioot,’ zei Lorna. Angus hoorde lang niet zo goed als hij voorwendde en zou niets verstaan van wat de dokter tegen hem zei. En er viel niet te schatten hoe laat hij aan de beurt zou zijn, als hij überhaupt aan de beurt kwam. Er waren op zijn minst tien patiënten vóór hem: moeders met jengelende kinderen, oude vrouwtjes voor wie een bezoektje aan de dokter bijna een uitje leek te zijn, mannen die naar hun werk moesten

en met een ongelukkig gezicht op hun telefoon keken.

‘Het duurt wel even, denk ik,’ zei ze. ‘Maar ik ga met je mee naar binnen en blijf erbij.’

Dat betekende dat ze de kleintjes niet kon begroeten als ze op school aankwamen. Mrs Cook zou het alleen moeten doen. Lorna wist dat de allerkleinsten – en hun ouders – het fijn vonden als zij, het hoofd van de school, er zelf was. Ze kon het wel uitgillen van frustratie. Boos streek ze een lok roodbruine krullen achter haar oor.

‘Toen ik jong was, was er ook maar één dokter hier,’ merkte Angus op.

‘Ja, maar toen woonden er ook veel minder mensen,’ zei Lorna. ‘En die stierven omdat ze onder een tractor terechtkwamen of gewoon in hun slaap op hun vijfenvijftigste. Dus was er toen niet zoveel behoefte aan een huisarts.’

‘Ja... Je had toen ook een dokter MacAllister, weet je. De jonge dokter. Hoewel hij helemaal niet zo jong was. Hij nam het over van zijn vader, de oude dokter MacAllister, die het weer overnam van zijn vader –’

‘Die nog met bloedzuigers werkte,’ vulde Lorna kortaf aan. Ze wierp een blik op haar horloge. Jeannie, de assistente, was een vriendin van haar, maar daar had ze nu niets aan. Jeannie kon haar niet voor de anderen laten gaan. En ze zou het metalen rolluik onder geen beding ook maar één seconde eerder opendoen dan exact halfnegen.

‘Je moet gaan, lieverd,’ zei haar vader toen ze weer op haar horloge keek.

‘Nee, pa,’ zei ze, boos op zichzelf omdat ze zo chagrijnig deed. ‘Geen probleem.’

Zorgelijk dacht ze aan het aantal leerlingen dat zich had ingeschreven voor het komende schooljaar. Wéér minder. Het probleem was dat er geen nieuwe dokter te vinden was; daarom wilde er niemand naar het eiland verhuizen. De mensen gingen liever naar Orkney, of naar een ander eiland waar ‘veel’ te doen was. Of anders bleven ze gewoon in Glasgow. Het was een probleem dat overal zijn negatieve weerslag op had.

Iedereen wist dat er niet één reactie was binnengekomen, hoewel er al acht maanden werd geadverteerd. Een huisarts vinden was overal een probleem: er was in het hele land een enorm tekort en daar kwam nog bij dat er maar heel weinig artsen waren die met hun veelgevraagde deskundigheid naar een eiland wilden komen dat zo klein was en zo ver weg lag als Mure.

Ze slaakte een diepe zucht toen Jeannie arriveerde en een hele show maakte van het ontgrendelen en openen van het rolluik. Het was exact halfnegen.

De rij, waarbij zich na Lorna en haar vader nog meer patiënten hadden aangesloten, schoot als één man naar voren. Lorna dacht een beetje gemeen dat iemand die kon voordringen waarschijnlijk helemaal geen dokter nodig had. Met haar vader aan haar arm liep ze achter de anderen aan de welkome warmte van de oververhitte wachtkamer in.

3

Saif wist dat er te veel vluchtelingen voor het doorgangsbouw bij de hoge prikkeldraadafrastering stonden te wachten. Het was intussen ook tot de menigte om hem heen doorgedrongen dat ze met te veel waren om vandaag allemaal aan de beurt te komen, en dus werd er geduwd en gedrongen.

Saif wist wel beter dan daaraan mee te doen. Hij was lang en viel daardoor op. Hoewel hij ouder was dan de meesten kon zijn grote gestalte agressie opwekken. En als hij iets wilde vermijden, was het moeilijkheden. Die had hij voor de rest van zijn leven al genoeg gehad.

De situatie dreigde uit de hand te lopen, zag hij. De bewakers die de orde achter de afrastering moesten bewaren leken verdwenen en ergens achter hem leek een opstootje te ontstaan. Hij ving de blik van een jonge vrouw met een baby die er akelig roerloos bij lag in een oude buggy en wendde, net als zij, meteen zijn ogen weer af. *Alsjeblieft, niet nog meer problemen.*

Het gebeurde heel snel. Eigenlijk klonk er alleen een schreeuw. Dat was alles. En toen de lange jammerkreet van een vrouw.

Onmiddellijk kwam er een groep zwaarbewapende bewakers uit het gebouw. Ze waren er opeens, als uit het niets, hun wapenstokken geheven, een hand op hun geweer, een van hen kauwde zelfs nog op een laatste hap. Het werd onmiddellijk stil – doodstil. Het opstootje verdween; de mannen verspreid-

den zich razendsnel, met gebogen hoofden, als ondeugende schooljongens die rotzooi hadden getrapt terwijl de leraar even de klas uit was.

Maar de vrouw bleef jammeren.

Iedereen die als verstijfd naar de grond staarde en probeerde niet op te vallen keek nu voorzichtig op.

De commandant van de bewakers riep iets in zijn eigen taal; het klonk als een vloek.

Saif keek snel achterom.

De jammerende vrouw hield een kind in haar armen, een jongetje van een jaar of zeven, acht. Het gaf geen kik – wat Saif zorgwekkend vond – maar zijn ogen waren groot van angst en zijn gezicht was spierwit. Er gutste bloed uit een wond aan zijn schouder. Een van de mannen had blijkbaar een mes gehad waar iets verkeerd mee was gegaan.

De menigte week uiteen om de vrouw de ruimte te geven. De commandant sprak in zijn portofoon maar kreeg een reactie die hem duidelijk niet beviel. Hij keek om zich heen en riep in verschillende talen: *‘Doctor? Médecin? Tabib?’*

Iedereen richtte zijn blik weer op de grond.

Saif zuchtte diep. Dit was niet voor het eerst en zou ook niet voor het laatst zijn. Hij stak zijn hand op. ‘Hier,’ zei hij rustig.

‘Kan ik een afspraak maken? Hij loopt al drie weken met die pijn in zijn hoofd. Hij kan het nauwelijks bewegen.’

‘Lorna, ik doe mijn best, dat weet je,’ zei Jeannie terwijl ze naar haar scherm tuurde. Het leek wel of ze dacht dat ze als ze maar genoeg klikte, dokter MacAllisters tijd magisch kon uitrekken en er nieuwe afspraakmogelijkheden zouden opduiken.

Het was algemeen bekend dat dokter MacAllister eigenlijk allang met pensioen had moeten zijn, maar hij kon het niet over zijn hart verkrijgen met zijn praktijk te stoppen terwijl er nog geen vervanger was. Eigenlijk waren er zelfs twee artsen nodig op Mure. Het was idioot om te denken dat iemand in zijn eentje het hele eiland kon behappen.

Dat de oude arts op zijn post bleef was natuurlijk bewonderenswaardig, maar niet bepaald praktisch. Hij was moe en dat werd steeds erger. Huisbezoeken waren een hele opgave voor hem en hij kon ook niet met een computer omgaan. Dat had hij nooit geleerd, en dus was Jeannie veel tijd kwijt aan onbetaald overwerk om de dossiers op orde te houden. En omdat bloedonderzoeken en dergelijke per boot naar het vasteland gingen, moesten ze soms lang wachten voor er een uitslag was, want het weer was vaak te slecht om te varen.

Jeannie en de dokter redden het maar n t samen en dat wisten ze allebei maar al te goed. Sandy MacAllister nam ’s avonds als hij thuiskwam tegenwoordig meteen een glas

whisky, hoewel hij natuurlijk wel wist dat dat de zaak er niet beter op maakte. Zijn vrouw was onderhand radeloos. Ze hadden drie flinke zoons grootgebracht op het eiland; slimme, sterke jongens, de trots en vreugde van hun ouders. Eén was tandarts in Edinburgh, één studeerde medicijnen in Cambridge en één vaccineerde kinderen in Afrika voor het Rode Kruis. Daar had het eiland dus niets aan.

Jeannie keek haar vriendin aan. ‘Laat hem maar hier,’ zei ze. ‘Maar zeg het tegen niemand! Ik wil niet hebben dat er nog meer oudjes in de wachtkamer worden gedumpt.’

‘Maar je hebt toch geen...’

‘Ik verzin wel iets. Sandy vertelt mij wat er aan de hand is en ik schrijf alles voor je op.’

‘Jeannie, je bent een schat.’

‘Niet verder vertellen, hè?’ benadrukte Jeannie nog een keer en ze wendde zich naar de volgende in de rij: Wullie MacIver, arm en hopeloos, wiens drie talenten – ramen lappen, taxi rijden en cider drinken – een slechte combinatie bleken.

‘Wat heb je nu weer, Wullie?’

‘Botscheurtje?’ opperde Wullie hoopvol. ‘Of misschien een flinke verzwikking.’

Ze keken alle drie omlaag naar zijn heel erg blote en heel erg vuile voet; enorm opgezwollen en diep paarsblauw.

‘Tot straks,’ zei Lorna dankbaar, waarna ze haar vader met een *Farmers Weekly* op een stoel installeerde en hem verzekerde dat alles goed zou gaan. Toen haastte ze zich de deur uit.